

مقایسه‌ی عوامل روانی اجتماعی اثرگذار بر پذیرش فرزندخواندگی در زوجین نازای دارا و فاقد فرزندخوانده

* اعظم باقری^۱، رباب لطیف‌نژاد رودسری^۲، عبدالله امیدی^۳، حبیب‌اله اسماعیلی^۴

۱- مربی گروه مامایی دانشکده پرستاری و مامایی کاشان؛ ۲- استادیار گروه بهداشت باروری دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد؛ ۳- استادیار گروه روانشناسی بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان؛ ۴- دانشیار گروه آمار زیستی دانشکده پزشکی و عضو مرکز تحقیقات نوزادان دانشگاه علوم پزشکی مشهد

تاریخ دریافت: ۱۳۸۶/۲/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۷/۴/۱۵

مجله علمی - پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد، ۹ (۱)، ۱۳۸۱، ۵۱-۵۸

چکیده

زمینه و هدف: فرزندخواندگی به عنوان یکی از روشهای درمانی در کاهش فشار روانی ناشی از ناباروری مطرح است. اما این روش تقریباً ناشناخته بوده و زوجهای نابارور تمایل چندانی به استفاده از آن ندارند. این مطالعه با هدف بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش فرزندخواندگی در زوجهای دارا و فاقد فرزندخوانده در شهرستان آران و بیدگل انجام گردید.

روش بررسی: در این پژوهش مقایسه‌ای، ۵۰ زوج نازای دارای فرزندخوانده و ۵۰ زوج نازای فاقد فرزندخوانده که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب گردیدند، وارد مطالعه شدند. تمامی زوجهای نابارور جهت گرفتن تاریخچه‌ی روانی اجتماعی و پزشکی مورد مصاحبه قرار گرفتند. داده‌های دموگرافیک و اجتماعی - اقتصادی زوجین نیز با یک پرسشنامه‌ی پژوهشگر ساخته جمع‌آوری گردید. نگرش زوجین در مورد فرزندخواندگی با استفاده از یک مقیاس لیکرت خودساخته سنجیده شد. سلامت روان، عزت نفس و حمایت اجتماعی به ترتیب با مقیاسهای GHQ28، کوپراسمیت و کاسدی اندازه‌گیری گردیدند.

یافته‌ها: دو گروه مورد مطالعه، هیچ تفاوت معنی‌داری از نظر سوابق طبی و روانی اجتماعی نداشتند. اما نمرات نگرش، سلامت عمومی، عزت نفس و حمایت اجتماعی در دو گروه دارا و فاقد فرزندخوانده تفاوت معنی‌داری داشت. بالاترین نمره‌ی نگرش، در زنان دارای فرزندخوانده مشاهده گردید. بهترین وضعیت سلامت روان، مربوط به مردان دارای فرزندخوانده و بدترین وضعیت آن، مربوط به زنان فاقد فرزندخوانده بود. همچنین زنان دارای فرزندخوانده دارای بالاترین نمره‌ی عزت نفس و حمایت اجتماعی بودند.

نتیجه‌گیری: زوجهای نازای دارای فرزندخوانده دارای نگرش مثبت‌تر و وضعیت روانی - اجتماعی بهتری بودند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود مؤسسات حمایتی، برای کمک به زوجین نازا در جهت انتخاب روش فرزندخواندگی برای غلبه بر بحران ناباروری تأسیس شوند.

واژه‌های کلیدی: فرزندخواندگی، نگرش، عزت نفس، حمایت اجتماعی، سلامت روان، نازایی

مقدمه

آرزوی بچه‌دار شدن، یکی از اساسی‌ترین محرکهای انسانی است؛ حاملگی و مادر شدن برای زنان، از پایه‌های تکاملی به شمار می‌رود [۲]. بر همین اساس، مسأله‌ی باروری در فرهنگ و جامعه‌ی ما نیز شدیداً مورد تأکید قرار گرفته است. به‌طورکلی، نازایی عبارت است از عدم وقوع حاملگی پس از یک سال نزدیکی، بدون استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری. ۱۰ الی ۱۵ درصد زوجها را می‌توان به‌عنوان زوجهای نازا طبقه‌بندی کرد [۳ و ۴].

نازایی از جمله مشکلاتی است که معمولاً به عنوان یک بحران در زندگی زوج نازا مطرح شده، کلیه‌ی ابعاد روحی و روانی او را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۱]. از این‌رو، امروزه به روشهای مختلف تلاش می‌کنند تا زوجین نازا به هدف خود، یعنی بچه‌دار شدن دست یابند. به‌طورکلی، باروری در بیشتر فرهنگها از ارزش بالایی برخوردار است.

* نویسنده مسؤول: اعظم باقری؛ کاشان، کیلومتر ۵ جاده راوند، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه مامایی، تلفن: ۰۳۶۱-۵۵۵۰۰۲۱